

Delebarnets Vilkår

Folketinget
Att. Socialudvalget

København d. 15. december 2024

Den af socialministeriet fremtagne definition på "forældrefremmedgørelse" vil jævnfør ændringsforslag til L 66 af 6.12.2024 "*skulle tages udgangspunkt i den definition, der anvendes i Norge*". Når man på den vis pludseligt lader sig "inspirere" er det nødvendigt også at inddrage den kontekst, som definitionen er frembragt i. Der savnes en redegørelse herom fra ministerens side.

Af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår også "*Den psykologfaglige vurdering er således helt central for vurderingen af, hvad der er bedst for barnet i den konkrete situation.*"

1. Norsk psykologfaglighed vs. dansk psykologfaglighed

For i Norge at varetage en psykologfaglig rolle i det norske familieretslige system - enten som "meklingsansvarlig" eller "sakkyndig" - kræves ud over universitetsuddannelse:

- Autorisation (2 år) og
- Specialistuddannelse (3 år) samt
- 2 år specialtilrettelagt halvtidsstudie

altså praksiserfaring + specialisering af i alt 7 års varighed.

For at varetage en psykologfaglig rolle i Familieretshuset skal man være uddannet psykolog = ingen praktisk erfaring påkrævet og derfor heller ingen specialisering.

For at forestå en børnesagkyndig undersøgelse kræves autorisation (2 år) = ingen specialisering påkrævet.

I forbindelse med Barnets Lov advokerede Dansk Psykolog Forening i 2022 for en certificeringsordning med henvisning til Norge. Man skrev:

"Vi skal simpelthen være sikre på, at det, vi gør, er til barnets bedste.

Den erkendelse gjorde man sig i Norge allerede i 1998, hvor man indførte en ordning med et uddannelsesprogram for børnesagkyndige psykologer samt et register over de psykologer, der har gennemført denne uddannelse.

Her har ordningen netop bidraget til at sikre de børnesagkyndige psykologers kompetencer, hvilket skaber gunstige forudsætninger for kvalitet i sagsbehandlingen.”

Forfatterne undlod at gøre opmærksom på, at for at blive børnesagkyndig psykolog i Norge kræves praksiserfaring og specialisering af i alt 7 års varighed.

I Danmark kan enhver psykolog angive at være børnesagkyndig psykolog, idet dette ikke er en beskyttet titel.

Spørgsmål:

- a. Mener ministeren at man kan tage udgangspunkt norsk tilgang uden at inddrage de signifikante forskelle i krav til faglighed og på anden vis tilrettelagte familieretslige processer?
- b. Mener ministeren at dansk psykologfaglighed på det familieretslige område er af en sådan kvalitet at barnets retssikkerhed ikke er truet, når det i bemærkningerne anføres at *”Den psykologfaglige vurdering er således helt central for vurderingen af, hvad der er bedst for barnet i den konkrete situation”*.

Besvarelsen af spørgsmålet bedes inddrage forholdene at barnet ikke er omfattet af nogen form for efterværn, at 1/3 af danske familieretslige sager er gengangere, at Danmark i 2008 ikke ændrede udredningstilgang på det familieretslige område med kun på anbringelsesområdet som følge af kritik fra FNs børnekomite, at nuværende udredningstilgang er suspenderet i f.eks. staten New York samt at man på det familieretslige område fortsat undlader at lave analyser af de langsigtede effekter af trufne afgørelser.

2. Familieretshusets kommende guideline (del af den politiske aftaletekst af 30.11.2023)

Socialministeren svarede på socialudvalgets spørgsmål 21, at det vil være Familieretshusets Videnscenter, der skal udarbejde faglig guideline.:

"... der skal udarbejdes en faglig guideline, der skal sætte Familieretshusets medarbejdere i stand til at afdække problematikkerne omkring samarbejdschikane, herunder forældrefremmedgørelse, og balancere kompleksiteten heri med afsæt i barnets perspektiv."

Familieretshusets Videnscenter ledes af en psykolog, der i 2023 blev autoriseret psykolog. Vedkommende ingen faglig specialisering eller forskningsmæssig baggrund.

Socialministeren svarede at guidelines vil blive udarbejdet af autoriserede psykolog(er) - altså af psykolog(er) uden specialistuddannelse eller forskningsmæssig baggrund.

Socialministeren svarer også at der i forbindelse med udarbejdelse vil være nedsat en følgegruppe, uden dog at oplyse dennes sammensætning (uvildighed) eller de faglige forudsætninger.

På baggrund heraf melder følgende spørgsmål sig:

- a. Hvorledes forestiller man sig politisk at guideline vil repræsentere en faglig kvalitet, der modsvarer eksempelvis Norges ditto?
- b. Hvorledes forestiller man sig politisk at målgruppen for guideline - psykologer (og "børnesagkyndige"?) i Familieretshuset - opfylder kravene til at kunne forstå og agere i overensstemmelse med guideline?
- c. Hvis dette alene skal ske gennem efteruddannelse, hvem skal forestå denne, hvem udgår målgruppe, hvad vil varigheden heraf være, hvornår vil viden herom være udbredt i Familieretshuset - og vil man derved kunne forvente et fagligt niveau modsvarende Norges?
- d. Mener ministeren at det aktuelle psykologfaglige kompetenceniveau i Familieretshuset fordrer tillid til at imødekomme formuleringen "den psykologfaglige vurdering er således helt central for vurderingen af, hvad der er bedst for barnet i den konkrete situation" eller anerkender ministeren, at der er behov for nærmere analyse?

Ministerens besvarelse af spørgsmål 21:

<https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L66/spm/21/svar/2097918/2953638.pdf>

3. Familievernets definition af ”forældrefremmedgørelse” er langt mere nuanceret

I Familievernets pjece ” Samværsvegring: Faglig forståelse og interventionsjoner når barn avviser en forelder etter samlivsbrudd” understreges ”Det er viktig å presisere at vi ikke benytter begrepet fremmedgjøring / foreldrefiendtlighet som en diagnose på barnet. Det er ment som en betegnelse på et triangulert samspill mellom barnet og foreldrene, som foreldrene ikke har forsøkt eller klart å bringe barnet ut av.”.

Den norske tilgang innebærer således ikke, at man afventer at et barn konsekvent og over længere tid udtrykker stærke negative følelser, men at man tidligt bliver undersøgende på omstændigheder, der kan medføre et sådant udtryk, eksempelvis en forælders uforsonlighed i forhold til den anden forælder, en forælders umodenhed, personlighedstræk med mere.

I pjecen er således angivet ”Det er derfor viktig å intervenere tidlig for å forsøke å motvirke at dette får utvikle seg.”

På baggrund heraf melder følgende spørgsmål sig:

- a. Mener ministeren at den ændrede definition er tilstrækkelig fyldestgørende?
- b. Mener ministeren fortsat at forståelsen af begrebet forældrefremmedgørelse alene skal tage udgangspunkt i barnets adfærd og ikke også i forældrenes/forælderenes adfærd?
- c. Mener ministeren at man skal afvente barnet udviser den eksemplificerede adfærd (had, raseri, frygt)?
- d. Er det alene disse reaktionsmæssige udtryk, der indebærer at barnet har været udsat for fremmedgørende adfærd?

4. Inkorporering af EMD-afgørelser

Socialudvalget bad ministeren om at redegøre for inkorporering af konkrete EMD-domme / afgørelser

Ministerens svar på spørgsmål nr. 19 lød ”forældreansvarsloven indeholder de juridiske rammer for behandling af sager om forældreansvar, og at disse rammer er i overensstemmelse med konventionen.”

Således svares der ikke på om de pågældende afgørelser er inkorporeret, men alene at muligheden herfor foreligger.

De anførte EMD-afgørelser omhandler statens forpligtigelse til at imødegå manipulerende adfærd, handle rettidigt og med omhu, reagere på gradvise opløsning af relation samt reetablere længerevarende brudte kontakter (trods forsat konflikt, samarbejdsproblemer og barnets udtrykkelige modstand - medmindre der foreligger et særligt beskyttelsesbehov.

De fire EMD-afgørelser eksemplificerer reel konsekvens og handlepligt - som er fraværende i nuværende lovgivning såvel som i lovforslag L 66.

Et kig på den norske lovgivningsproces vedr. Barneloven fremgår det tydeligt hvorledes man i Norge inddrager og forholder sig til inkorporering af EMD-afgørelser:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2020-14/id2788399/?ch=14#fn7>

Den ændrede definition lyder ”*Definitionen af forældrefremmedgørelse / forældrefjenthed er, når et barn konsekvent og over længere tid udtrykker stærke negative følelser (had, raseri, frygt) over for én forælder, som ikke er i overensstemmelse med barnets faktiske erfaringer med denne forælder*”.

Ifølge EMD-afgørelser kan fremmedgørelse ikke forstås som ”*at et barn konsekvent og over længere tid udtrykker stærke negative følelser*”.

Af ministerens besvarelse fremgår også ”*Det er vigtigt, at disse sager identificeres hurtigst muligt sådan, at der kan sættes ind over for det for at undgå, at barnets kontakt med den anden forælder afbrydes*”.

Denne formulering synes vanskelig at forene med den danske definition og adskillige EMD-afgørelse, der præciserer statens handlepligt i et tidligt stadie.

Spørgsmål:

- a. Mener ministeren at Danmark med vedtagelse af lovforslag L 66 i sin aktuelle formulering (inklusive bemærkningerne hertil) lever op til sine konventionsmæssige forpligtigelser og derved at følgende EMD-afgørelser er fuldt ud inkorporeret i dansk lovgivning og retspraksis?

Delebarnets Vilkår

- b. Kan ministeren oplyse hvoraf det fremgår at man fra ministeriets side **har** gennemgået og perspektiveret de enkelte EMD-afgørelser i forhold til dansk lovgivning?

EMD-afgørelser af særlig interesse for det familieretslige område:

2022: T.A. AND OTHERS v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA

2021: I.S. AND OTHERS v. MALTA

2019: PISICĂ v. THE REPUBLIC OF MOLDOVA

2018: R.I. AND OTHERS v. ROMANIA

2024: JANOČKOVÁ AND KVOCERA v. SLOVAKIA

2022: V.Y.R. AND A.V.R. v. BULGARIA

2011: GLUHAKOVIĆ v. CROATIA

2005: ZAWADKA v. POLAND

2004: BOVE v. ITALY

2003: BOŘÁNKOVÁ v. CZECH REPUBLIC

2000: GNAHORÉ v. FRANCE

Ministerens besvarelse af spørgsmål 19:

<https://www.ft.dk/samling/20241/lovforslag/L66/bilag/24/2949987.pdf>

Bufetat: Familievernet: ” Samværsvegring. Faglig forståelse og intervensjoner når barn aviser en forelder etter samlivsbrudd”

https://cms.bufdir.no/contentassets/ed7a489b2fbf4c808e4637c037e51450/bufetat_samvarsvegring_hefte_a4_korrektur.pdf

- dette er den samme kilde, som Familieretshuset oplyste som kildemateriale marts 2023

Med venlig hilsen

Delebarnets Vilkår

Jan Bækgaard Nielsen

Bestyrelsesformand